

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z powództwa P. J.
przeciwko Sądowi Rejonowemu w Olsztynie
o wynagrodzenie
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 4 lipca 2023 r.,
wniosku powoda o wyłączenie sędziego Sądu Okręgowego w G. M. B. od orzekania w sprawie o sygn. VII P [...],

stwierdza swoją niewłaściwość i wniosek zgodnie z właściwością przekazuje do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w G.

UZASADNIENIE

Pismem z 21 lutego 2023 r. pełnomocnik P. J. (dalej: „wnioskodawca”) złożył wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Okręgowego w G. M. B. od orzekania w sprawie o sygn. VII P [...], „w trybie art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. względnie w trybie art. 49 k.p.c.”.

Postanowieniem z 12 kwietnia 2023 r. (VII P [...]) Sąd Okręgowy w G. przekazał pismo wnioskodawcy, zawierające wniosek o wyłączenie SSO M. B. od rozpoznania sprawy toczącej się pod sygn. akt VII P [...], do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, na wadliwe działanie Sądu Okręgowego w G. Sąd ten przekazując wniosek o wyłączenie sędziego nie wskazał w postanowieniu podstawy prawnej podjętej decyzji, co uniemożliwia jej kontrolę i badanie czy przekazanie wniosku odbyło się w zgodzie z przepisami procedury cywilnej oraz czy Sąd Najwyższy jest właściwy do jego rozpoznania. Jeżeliby nawet uznać, że podstawą przekazania wniosku był art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1093, dalej: „uSN”), to jego zastosowanie przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu nie było prawidłowe.

Sąd Okręgowy w G. przekazał wniosek o wyłączenie SSO M. B. do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 26 § 2 u.SN, do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Sąd Najwyższy zobowiązany był uwzględnić treść wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej także: TSUE) z 5 czerwca 2023 r. (C-204/21), w którym uznano, że przekazanie – na podstawie art. 26 § 2 u.SN – do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawania zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego stanowi uchybienie zobowiązaniom, które wynikają z mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm., dalej: „TUE”) w związku z art. 47 Karty praw podstawowych, jak również na mocy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany Dz.Ur.UE 2016 C 202, s. 1), i zasady pierwszeństwa prawa Unii. Trybunał zaznaczył, że kwestie dotyczące badania niezależności sądu i niezawisłości sędziego nie stanowią

specyficznych kwestii prawnych w konkretnej dziedzinie prawa, które z tego względu mogłyby należeć do wyłącznej właściwości wyspecjalizowanego potencjalnie sądu. Co więcej, prawo do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy oznacza, że każdy sąd krajowy powołany do stosowania prawa Unii jest zobowiązany zbadać, czy ze względu na swój skład stanowi on taki sąd, jeżeli pojawia się w tym względzie poważna wątpliwość. Oznacza to, że badanie wniosków obejmujących zarzut braku niezawisłości i bezstronności sędziów nie może być skoncentrowane w jednym sądzie.

Wobec zakwestionowania wyłącznej właściwości Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w sprawach wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, nie ulega wątpliwości, iż każdy sąd krajowy, działający w ramach swojej właściwości, ma jako organ państwa członkowskiego obowiązek, zgodnie z zasadą współpracy wyrażoną w art. 4 ust. 3 TUE, stosować w całości podlegające bezpośredniemu stosowaniu prawo Unii i zapewnić ochronę uprawnień wynikających z tego prawa dla jednostek. Wobec powyższego, rozpoznawanie wniosków i oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, w tym również obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, ma się odbywać na zasadach ogólnych według właściwości wynikającej z właściwych przepisów proceduralnych.

Uwzględniając argumentację zawartą w powyższym wyroku TSUE, należało uznać, że Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie jest właściwa do rozpoznania wniosku powoda P. J. W niniejszej sprawie wniosek o wyłączenie SSO M. B. od rozpoznania sprawy toczącej się pod sygn. akt VII P [...], powinien być rozpoznawany zgodnie z regulacjami zawartymi w art. 49 i nast. k.p.c. Zgodnie z art. 52 § 1 k.p.c., o wyłączeniu sędziego rozstrzyga sąd, w którym sprawa się toczy, a gdyby sąd ten nie mógł wydać postanowienia z powodu braku dostatecznej liczby sędziów – sąd nad nim przełożony. Prowadzi to do wniosku, że w niniejszej sprawie właściwy pozostaje Sąd Okręgowy w G.

Z tych wszystkich względów, na podstawie powołanych przepisów Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych orzekł jak w sentencji.

[f.n]